

Innkalling

Utvalg: Helgelandsrådet
Møtested: Fru Haugans Hotel, Mosjøen
Møtedato: 24. – 25. november 2022 **Tid:** 14:30 – 12:00

Deltakere

Navn	Funksjon	Kommune	Påmeldt	Hotel	Middag	Forfall
Eilif Kristian Trælnes	Leder	Brønnøy	x	x	x	
Ellen Schjølberg	Nestleder	Grane	x	x	x	
Peter Talseth	Medlem	Alstahaug	x	x	x	
Trond A. Johansen	Medlem	Alstahaug				x
Børge Toft	Medlem	Alstahaug	x	Ons/fre	x	
Britt Helstad	Medlem	Bindal	x	x	x	
Elin Kristine Vareide Lian	Medlem	Bindal	x	x	x	
Knut Toresen	Medlem	Bindal	x	Tirs/ons	-	
Siv Therese Aglen	Medlem	Brønnøy				x
Frank Nilssen	Medlem	Brønnøy	x	x	x	
Nils Olav Jenssen	Medlem	Dønna	x	x	x	
John-Erik S. Johansen	Medlem	Dønna				x
Tor Henning Jørgensen	Medlem	Dønna		Ons/tor		x
Åse Granmo	Medlem	Grane				x
Anne Kristin Solheim	Medlem	Grane	x	-	x	
Elbjørg Larsen	Medlem	Herøy	x	x	x	
Yngve Magnussen	Medlem	Herøy				x
John Arne Andersen	Medlem	Herøy				x
Ivan Haugland	Medlem	Leirfjord	x	-	x	
Pål Andreas Einmo	Medlem	Leirfjord	x	x	x	
Kjell Olav Lund	Medlem	Leirfjord	x	x	x	
Hans Gunnar Holand	Medlem	Sømna	x	x	x	
Andrine Solli Oppegaard	Medlem	Sømna				x
Arne Johansen	Medlem	Sømna	x	x	x	
Jan Helge Andersen	Medlem	Træna				x
Lena Holmen	Medlem	Træna	x	x	x	
Torild Fogelberg Hansen	Medlem	Træna				x
Berit Hundåla	Medlem	Vefsn	x	-	x	
Jørn Clausen	Medlem	Vefsn	x	-	x	
Erlend Eriksen	Medlem	Vefsn	x	-	x	
Hilde Sprækenhus	Medlem	Vega	x	x	x	
Ove Mortensen	Medlem	Vega				x
Brit Skjevling	Medlem	Vega				x
Torhild Haugann	Medlem	Vevelstad				x
Ronald Bjøru	Medlem	Vevelstad	x	x	x	
Renate Mathisen	Medlem	Vevelstad	x	Ons/tor	-	
Charlotte Olsen	Sekretariatet	-	x	x	x	
Stig Sørra	Sekretariatet	-	x	x	x	
Kitt Grønningsæter	Gjest	Visit Helgeland	x	x	x	

Saksliste

Saksnr.	Tittel
16/22	Godkjenning av innkalling og sakliste
17/22	Orientering om Helgeland ungdomsråd v/leder Tjibbe Heijnis og leder Vefsn ungdomsråd Adam Ulvang
18/22	Orientering om Parkforum Helgeland v/ordfører i Grane kommune Ellen Schjøberg
19/22	Orientering om Visit Helgeland v/daglig leder Kitt Grønningsæter
20/22	Møteplan 2023
21/22	Arbeid i Helgelandrådet sine utvalg og politisk verksted
22/22	Eventuelt

Brønnøysund, 22. november 2022

Eilif K. Trælnes (sign.)
Leder

Helgelandrådet

Saksfremlegg

Utvalg: Helgelandrådet
Møtedato: 24.11.22
Saksbehandler: Stig Sørra

Saksnr. **Tittel**
16/22 Godkjenning av innkalling, sakliste og referat fra møte 2. – 3. juni 2022

Forslag til vedtak

Innkalling, sakliste og referat fra møte 2.- 3. juni 2022 godkjennes.

Vedtak

Saksfremlegg

Utvalg: Helgelandrådet
Møtedato: 24.11.22
Saksbehandler: Stig Sørra

Saksnr. **Tittel**
17/22 Orientering om Helgeland ungdomsråd
 v/leder Tjibbe Heijnis og leder Vefsn ungdomsråd Adam Ulvang

Saken fremmes uten innstilling

Innstilling

Vedtak

Vedlegg:

Saksutredning

Konklusjon

Saksfremlegg

Utvalg: Helgelandrådet
Møtedato: 24.11.22
Saksbehandler: Stig Sørø

Saksnr. **Tittel**
18/22 Orientering om Parkforum Helgeland
 v/ordfører i Grane kommune Ellen Schjøberg

Saken fremmes uten innstilling

Forslag til vedtak

Vedtak

Vedlegg:

Saksutredning

Konklusjon

Saksfremlegg

Utvalg: Helgelandrådet
Møtedato: 24.11.22
Saksbehandler: Stig Sørø

Saksnr. **Tittel**
19/22 Orientering om Visit Helgeland
 v/daglig leder Kitt Grønningsæter

Saken fremmes uten innstilling

Forslag til vedtak

Vedtak

Vedlegg:

Saksutredning

Konklusjon

Helgelandrådet

Saksfremlegg

Utvalg: Helgelandrådet
Møtedato: 24.11.22
Saksbehandler: Stig Sørø

Saksnr. **Tittel**
20/22 Møteplan 2023

Forslag til vedtak

Vedlagt Møteplan 2023 godkjennes.

Vedtak

Vedlegg: Møteplan 2023

Saksutredning

Konklusjon

Saksfremlegg

Utvalg: Helgelandrådet
Møtedato: 25.11.22
Saksbehandler: Stig Sørra

Saksnr. 21/22 **Tittel** Arbeid i Helgelandrådet sine utvalg og politisk verksted

Saken fremmes uten innstilling

Forslag til vedtak

Vedtak

Vedlegg: Satsningsområde Helse
 Satsningsområde Næring
 Satsningsområde Samferdsel
 Satsningsområde Utdanning & kultur

Saksutredning

Det er utarbeidet et utkast til tidsplan for arbeidet med satsningsområdene og det politiske verksted:

Det legges opp til at prosessen i utvalgene ledes av utvalgslederne og at konklusjonene i utvalgene presenteres for Helgelandrådet.

Kl. 09:30 – 10:45 Arbeid i Helgelandrådet sine utvalg

- Forberedelser i utvalgene – gruppevis ved utvalgsleder
- Presentasjon av satsningsområdene til utvalgene - plenum
- Interne og eksterne ressurser til utvalgene - plenum

Kl. 10:45 – 12:00 Politisk verksted

- Aktuelle politikkområder etter innspill fra medlemmene
- Eksterne møteplasser og samarbeidsorgan

Konklusjon

Sekretariatet bearbeider de konklusjoner som treffes i møtet og innarbeider disse i satsningsområdene. Det legges opp til at Helgelandrådet sitt strategidokument rulleres i det andre møte etter kommunevalget og etter at folkevalgtopplæringen er gjennomført i de respektive kommunestyre.

Helgelandssykehuset - Satsningsområde Helse

1. Bakgrunn

Det mest aktuelle satsningsområdet for vårt utvalg, er Hovedsykehuset for Helgeland, altså Helgelandssykehuset 2025. Denne saken er spesielt viktig for innbyggerne på Helgeland, og det har vært Arbeidsutvalget (AU) som har fungert som utvalg for helse. AU består i hovedsak av ordførere, og i denne viktige saken har samtlige ordførere i Helgelandssykehuset vært involvert.

2. Ståa i dag

Tidligere helseminister Bent Høie slo fast at hovedsykehuset skal bygges i/ved Sandnessjøen. Helse Nord har bestemt at hovedsykehuset skal bygges i Sandnessjøen, og pekt på tre forskjellige tomtealternativ. Det ene er der sykehuset ligger i dag, de to andre er frittstående alternativ. Men per i dag er Helse Nord i økonomisk trøbbel, og pri 1 for dem er å få kontroll på økonomien.

Alle kommunene i Helgelandssykehuset har et likelydende vedtak om at Bent Høies vedtak skal gjennomføres. Nå, snart 3 år etter at vedtaket kom, har verken Helgelandssykehuset eller Helse Nord klart å levere på oppdraget fra ministeren. Det skal ikke stikkes under en stol at vedtaket fra Høie, primært er geografisk – det skal ivareta befolkningen på hele Helgeland på en god måte.

Tanken er at spesialisthelsetjenesten og den kommunale helsetjenesten skal arbeide tettere sammen, for å ivareta og sikre befolkningens behov. Spesialisthelsetjenesten på Helgeland handler ikke bare om lange reiseveier, det handler også om rekruttering. En fastlege uti øyan trenger faglig support – hvis de som kan gi det, er for langt unna, blir det vanskeligere å rekruttere leger. På Helgeland bor det 8000 mennesker som ikke har fastlandsforbindelse. Vi må ha et tyngdepunkt i spesialisthelsetjenesten som kan nås innen kort tid, akutt-transport er viktig. Dessuten er det stor skips- og oljeaktivitet utenfor Helgelandskysten, og viktig at veien inn til et sykehus er så kort som mulig. Akkurat i disse dager er vi for øvrig i ferd med å ansette en koordinator for alle kommunene på Helgeland – dette er lovpålagt.

At Helse Nord i juni besluttet at all døgnekirurgi skulle til Mo i Rana, påvirker all prehospital virksomhet. For pasientene skaper det de lengste reiserutene i hele Norge, inkludert Finnmark. Det er svært viktig at dette vedtaket ikke blir stående, det kan vi ikke leve med.

For Vefsn er det mest dramatisk, de mister sykehuset sitt. De har bygd opp et psykiatrisk miljø, og opplever at alt tas fra dem – det handler også om arbeidsplasser. Det er en krevende situasjon. Og vi som ikke er i Rana, opplever en kontinuerlig uthuling av vedtaket og til dels uryddige metoder derfra. Det betyr at alle vi som bor her på Helgeland, er den tapende part.

3. Mål/ambisjoner

Ambisjonen og målet er klart: Vi vil at Helgelandssykehuset 2025 skal realiseres, i tråd med Høyres beslutning.

Vi setter inn energien på «demokratiets vei». Vi ønsker en ryddig dialog med de som har fått oppdraget, Helse Nord, og vi stiller mange spørsmål.

4. Ønsket framtidssbilde

Gjennom en konstruktiv dialog med Helse Nord, vil vi bidra i prosessen med å få realisert Helgelandssykehuset 2025.

5. Ønsket etterlatt inntrykk (det vi vil at omverden skal tenke om vårt område)

Omdømmet vårt har vi bortimot tapt – omverden ser vel på oss nærmest som en krigssone. Vi har prøvd å oppføre oss i dette spillet, og har rimelig god samvittighet. Det eneste stabile gjennom hele prosessen i 12 år, har vært geografien!

MEN det vi ønsker, er at Helgeland har et godt helsetilbud, og at det nye Helgelandssykehuset er plassert på rett sted. Det er viktig at vi lykkes med samspillet mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten – for det er så viktig for folket her.

6. Tiltak

Vi jobber hele tida mot målet, og prioriterer særlig styret i Helse Nord og Helseministeren.

Det er en kompleks sak, så vi klarer ikke å informere offentligheten godt nok hele tida. Peter Talseth er «hoved-talsperson», men alle ordførerne jobber aktivt for å få Høyres vedtak iverksatt.

Helgelandrådet - Satsningsområde Samferdsel

1. Bakgrunn

Vårt utvalg har et litt annet utgangspunkt enn de øvrige tre. Mens de (helse, samferdsel, utdanning og kultur) retter seg mot offentlig tjenesteyting, i hovedsak fylkeskommunen, jobber vi opp mot det private næringslivet. Tidligere regionråd har gitt støtte til forskjellige næringsprosjekter, f.eks. Helgelandslam. Dette skal ikke vi drive med, vi har heller ikke noen penger som utviklingsaktør. Derfor er vi i en særstilling og trenger å definere vår rolle tydelig. Vi skal være en påvirker, en døråpner for næringslivet og et møtepunkt mellom politikk og næringsliv. Spesielt er dette viktig for de aktørene som ikke har egne samfunnskontakter, her kan vi bidra. Det fordrer også at vi har god dialog med næringslivet.

Vi har definert tre satsingsområder:

1. Landbruk
2. Havbruk og maritim næring
3. Reiseliv

Utvalget består av leder Hans Gunnar Holand (SP Sømna), Ove Mortensen (SP Vega), Jørn Clausen (H Vefsn), Siv Therese Aglen (AP Brønnøy) og John-Erik S. Johansen (AP Dønna).

2. Ståa i dag

Landbruket er ei stor og viktig næring i flere kommuner, men det er store forskjeller kommunene imellom. Antall gårdsbruk går ned, og selv om vi klarer å opprettholde produksjon og sysselsetting, er det utfordrende å opprettholde areal i drift. Det kan bety brakklegging og gjengroing. Dette får igjen konsekvenser for bl.a. reiselivet og for hvordan Helgeland framstår. I reiselivet er det et stort potensiale for vekst, men det må utvikles klokt – vi må bygge stein på stein. Hvis ikke, får vi uheldige konsekvenser i pressområder. Bærekraftige løsninger må prege alt vi gjør, vi har ikke råd til grønnvasking.

For havbruket sin del, er det også et stort potensiale – og her er kanskje de største konfliktlinjene og samfunnsmessige utfordringene. Myndighetene har sagt at vi skal øke verdiskapinga. Potensialet er enormt, og vi trenger ny teknologi og nye måter å produsere maten på. Vi må ha god dialog med det politiske miljøet, slik årets jordbruksoppgjør var et eksempel på. Arealplaner og reguleringsplaner er viktig for alle tre næringene. Vi kan ikke gå inn og slå på stortromma, men vi må være med og skape forståelse om hvor viktig areal- og reguleringsprosesser er, mot de sentrale myndighetene. Skjæringspunktet mellom politikk og næring er viktig, og vi må ha god kontakt med begge parter – vi må ha felles oppfatning av hva som betyr noe.

Hvem er vi til for? Utvilsomt vårt råds medlemskommuner – vår region. Vi har begrenset/spesifisert vårt fokus til de tre områdene havbruk, landbruk og reiseliv.

3. Mål/ambisjoner

Ambisjonen er å kunne påvirke politikken på vegne av næringene, såkalt dialogpåvirkning. For å kunne gjøre det, må vi bli godt kjent med de tre næringene. Vi har foreløpig hatt møter

med Nordland Bondelag og Helgeland Reiseliv, og har ambisjoner om å delta på Havbruksnettverk Helgeland sine møter. Campus BLÅ-konferansen på Toft er også et bra treffpunkt for å bli bedre kjent med havbruket.

Hva skal vi levere eller bidra med? Vi har begrensa ressurser, men kan jobbe gjennom de kommunale næringsetatene – de bringer inn ting de vil at vi skal ta tak i. Vi bør fortsette med å gi uttalelser fra rådet, hva vi mener om næringspolitiske spørsmål, f.eks. til fylkesting, Storting m.m. Da støtter vi næringslivet vårt, og det kan styrke mulighetene deres i ulike søknadsprosesser f.eks.

4. Ønsket framtidsbilde

Det er ubegrensa oppover! Vi ønsker å ha næringer som greier å omstille seg til det nye verdensbildet når det gjelder klima. Den kraftkrevende industrien må fortsatt basere seg på fornybar energi. Landbruk og havbruk må produsere bærekraftig mat som hele verden vil ha. Folk ønsker å komme hit til Helgeland og kikke under «den bærekraftige osteklokka» vår. De opplever delvis fantastisk urørt natur – og de ser samtidig hvordan industri- og matvarer kan produseres i samsvar mellom natur, miljø og folk. Vårt ønske er at vi ikke blir et museum!

5. Ønsket etterlatt inntrykk

Folk skal kunne leve, jobbe og utvikle seg her. Vi må ikke pålegge de som bor her, masse begrensninger, bare for at turistene – som er på kort visitt - skal få oppleve det uberørte. Da får du ikke levedyktige samfunn.

6. Tiltak

Vi skal holde kontakten med næringslivet. Viktig at vi tar debatten om hva vi ønsker å gjøre, i Helgelandrådet. Det er også viktig å være bevisst hvilket politisk nivå vi representerer –det lokalpolitiske nivået. Men i lag kan vi være en god påvirkningsaktør mot sentrale myndigheter.

Vi kan også utvikle en mer helhetlig tilrettelegging for næringslivet lokalt når vi diskuterer som regionråd, det kan bidra til at vi løser saker og ting i våre egne kommuner. Kommer du til Helgeland, er det gjenkjennbart. Vi skal prioritere å være til stede i de forskjellige næringsforumene/organisasjonene, og bidra som tilrettelegger og døråpner, ikke i konkrete prosjekter. Vi i utvalgene er travle og har ofte full kalender. Vi må definere og avgrense arbeidet i Helgelandrådet, og leie inn ressurser som f.eks. Nordnorsk Kommunikasjon (☺ han sa det sjøl) for å fasilitere og legge til rette for denne jobben.

Hvordan skal vi gjøre dette? Enig i at Havbruksnettverket er en kanal. Andre fora? Vi bør være et kjent virkemiddel for våre næringskommuner, og kunngjøre vår funksjon og tilbud på hjemmesida. Foreslår at det framtidige utvalget har en 4-årsplan, hvor strategi og fokus går gjennom, med handlinger, tilbakemeldinger og arbeid. Da er vi proaktive og har en velforankra prosess for arbeidet vårt, som bør holdes i av administrasjonen med fast møteplan.

Helgelandrådet - Satsningsområde Samferdsel

BAKGRUNN

Vi har fordelt ansvarsområder på medlemmene. Utvalget har bestått av leder Ivan Haugland, Leirfjord (ansvar fly), Britt Helstad, Bindal (veier & jernbane), Torhild Haugan, Vevelstad (ferje, hurtigbåt & havn)

Nils Olav Jenssen, Dønna (ferje, hurtigbåt & havn) og Yngve Magnussen, Herøy (bru, tunnel & logistikk).

God infrastruktur (veier, havner, flyplasser, jernbane, ledningsnett mm) er en forutsetning for å kunne skape gode bo- og arbeidsmarkedsregioner og for å få regionenes produksjon av varer og tjenester ut til markedet. Utvalget har hatt god hjelp ved at MON/Snorre Lund har jobbet for oss.

I vår region er vi helt avhengig av at de ulike delene av transportsektoren ses i sammenheng og utfyller hverandre, og at disse imøtekommer de miljøkravene som kreves av et framtidig lavutslippssamfunn. Vi har vært spesielt opptatt av tverrforbindelsene til kysten – fra Bodø til Trøndelag har vi ingen statlige tverrforbindelser mellom innlandet og kysten, kun fylkeskommunale veier. Dette er Tosenveien (FV 76) med videre forbindelse til Horn/Vega, Toven (FV 78) med videre forbindelse til Herøy/Dønna, Mo – Utskarpen - Nesna (FV 810) og videre til Lurøy/Træna, og Grane – svenskegrensa (RV 73). Her bør myndighetene se på helheten. Ellers er følgende områder viktig å få gjort noe med:

- Fv17 med ferje- og hurtigbåtkapasitet til øysamfunn (Trolldalen/Holm – Kilboghavn/Esøya/Glomfjord)
- Elektrifisering av kortbanenettet – testområde Helgeland?
- Ny teknologi på jernbane – Nordlandsbanen (hydrogen?). Utvide regionpendelen Grane – Mo.
- Bredbåndskapasitet i hele regionen

STÅA I DAG

- Standarden på Tverrforbindelsene fv76 og fv810/fv17 vanskeliggjør inn/ut transport for næringslivet på kysten. Må se lengre enn til ferjeleiene Horn, Stokkvågen og Søvik/Sandnessjøen. NTP bør planlegge i lengre perspektiv ift vekstpotensialet. Heldigvis ligger nå Tosenveien inne i 1. del av planene til NfK – og vi må følge opp, hele tida. F.eks. samarbeide med næringsforeningene om strategi og jobbe i lag.
- Reisetid/standard på fv17 med ferje- og hurtigbåtforbindelser hindrer god internkommunikasjon i regionen. Hindrer utviklingen av/etableringen av bo- og arbeidsmarkedsregioner. **Samferdsel er det viktigste vi har. Skal vi ta hele landet i bruk og utnytte potensialet, er samferdsel svært viktig.**
- Flyene er vår kollektivtransport. Tilbudet på kortbanenettet ble betraktelig dårligere etter siste anbudsrunde - ugunstige reisetider og færre avganger reduserer nytten av et samlet flytilbud i regionen. Vi har laget et ferdig utkast med det vi ønsker oss – her må vi følge opp, og ikke minst, **være samstemte.**
- Eldre terminalfasiliteter og manglende kryssningsspor hindrer effektiv og miljøvennlig godstransport.
- Dagens infrastruktur hindrer befolkning og næringsliv i å ta del i den digitale utviklingen. Vi mangler bredbånd og telefondekning i noen områder.

MÅL & AMBISJONER

- Større søkelys på aksene kyst – innland og på våre bo- og arbeidsregioner. **(Det å definere våre bo- og arbeidsmarkedsregioner slik vi opplever det, kan også være en oppgave/øvelse)**
- Legge til rette for sømløse overganger mellom de ulike transportløsningene (vei, jernbane og kjøll)
- Optimalisere og legge til rette for økt samhandling om transportløsningene. Økt søkelys på å utvikle gode og sterke bo- og arbeidsmarkedsregioner
- Effektive og miljøvennlige transportløsninger inn/ut av regionen
- Forurensningen/fotavtrykket fra vårt transportkonsum skal være bærekraftig og best i landet

Det handler bare om en ting for å få gjennomført tiltakene: POLITIKK. Hvis vi skal utvikle Helgeland, må vi jobbe med fastlandsforbindelser – her snakker vi lange løp. Og vi MÅ være samstemte for å få ting gjennom. Vi må også jobbe i lag med fylkeskommunen. F.eks. er Dønna/Herøy sitt fastlandsprosjekt kommet langt, og det er jobbet godt.

ØNSKET FRAMTIDSBILDE

- En gradvis utvikling av regionens transportløsninger fører til utvikling av større geografiske bo- og arbeidsmarkedsregioner. Videre er transportløsningene inn og ut av regionen både miljø- og kapasitetsmessig tilpasset bærekraftmålene i et lokalt/regionalt perspektiv.
- Dette resulterer igjen i økt attraktivitet og en positiv befolkningsutvikling i hele regionen. Helgeland er blitt «eksemplet å etterfølge»! Innland – kyst perspektivet og verdensarv – bærekraftig reiseliv og industri skaper et positivt omdømme.

ØNSKET ETTERLATT INNTRYKK

- **Helgelandrådet er den naturlige samarbeidspartneren for alle medlemskommunene og næringsforeningene i vår region.**
- Etter gode prosesser har regionen samlet seg og klart å prioritere slik at de ulike transportløsningene «spiller i lag». Dette har ført til sterkere regionsentra og økt aktivitet/næringsutvikling og bosetting i distriktene.
- Tilreisende til Helgeland opplever et transportsystem som er enkelt å finne fram i, og som er tilpasset både besøkende og et aktivt lokalt/regionalt næringsliv. Ved å reise internt på Helgeland, får tilreisende også et innblikk i regionenes mangfoldige samfunnsliv.

TILTAK

Våre 12 kommuner må være enig, samstemt og gi mer tillit til regionrådet vårt, bruke det som det verktøyet det er. Vi må ha tillit til at de jobber med det overordna bildet, og vi må sette av ressurser til det. Egentlig bør vi ha fast ansatte i Helgelandrådet som jobber 24/7 for at vi skal nå fram med våre prosjekt. En samordna utvikling krever penger. Utvalgslederne bør være aktive og sette dagsorden, må være snar og komme med innspill til saker vi bør uttale oss om. Utvalgene må følge med innenfor det politiske nivået vi kan påvirke.

Helgelandrådet - Satsningsområde Utdanning & kultur

1. Bakgrunn

Våre to satsningsområder er 1) de videregående skolene på Helgeland og 2) høyere utdanning regionalt. Utvalget består av Åse Granmo, Grane, Elin Eide Lian, Bindal, Andrine Oppegaard Solli, Sømna og Elbjørg Larsen, Herøy som også leder utvalget. Tilbudet på VGS er svært viktig, både for ungdommen og for næringslivet. Et godt utdanningstilbud gjør det også mer attraktivt for folk å flytte til Helgeland og Nordland. Høyere utdanning regionalt er viktig av flere grunner: Det tilfører kommunene tiltrengt kompetanse, og det gjør det mulig for de voksne som bor i vår region - og har lyst til å fortsette med det - å ta utdanning her.

2. Stå i dag

A) VGS: Vi trenger ungdommene våre, ungdommene behøver utdanningstilbud i de regionene de hører til. Mange unge tar utdanningsvalg ut fra prioriteringer knyttet til muligheter og begrensninger de ser i egen kommune og i egen region. Nordland fylke sliter med befolkningsutviklingen, og ønsker å være et attraktivt sted for ungdom – et fylke de vil bo i, utdanne seg i, jobbe i og også flytte til. Per i dag har vi tre VGS i de kommunene som utgjør Helgelandrådet, hhv i Mosjøen, Sandnessjøen og Brønnøysund. Det er i tillegg en videregående skole på Mo i Rana. Utdanningstilbudet til nå har ikke vært preget av langsiktighet. Tvert imot har de forskjellige skolene nesten årlig blitt trua med nedleggelse av yrkesfaglige linjer, og måttet kjempe for å beholde disse. Fylkeskommunen sier de vil satse på desentralisert videregående tilbud som eks “Steigenmodellen”. Helgeland er foreløpig ikke valgt til “pilotregion” selv om utvalget har sendt formell henvendelse om det.

B) Høyskoletilbudet på Nesna ble vedtatt nedlagt av Stortinget, etter 100 års drift, men vedtaket ble omgjort og Campus Nesna er fortsatt i live. I dag tilbys samlingsbasert utdanning for grunnskolelærere og barnehagelærere på Nesna, gjennom Nord Universitet. I tillegg tilbys pedagogisk grunnstudium og spes.ped, også samlingsbasert.

I Sandnessjøen har VID Vitenskapelige Høgskole opprettet sykepleierutdanning – «distriktssykepleier» – dette er en privat, vitenskapelig, akkreditert høgskole med verdibasert og kirkelig forankring. I år er det i underkant av 20 studenter der. Kommunene har jobbet hardt for å få studentene til å komme dit, og også departementet har bidratt. I Herøy er bl.a. sykehjemmet treningsinstitusjon for studentene.

3. Mål/ambisjoner

A) VGS: Vi må få mer langsiktige og forutsigbare utdanningstilbud. Vi må **snu om** på måten vi utdanner ungdom, og slutte med «mastersyken». Vi må beholde ungdommen, og fange opp de som er skikkelig skolelei når de går ut av 10. klasse. Vi ønsker en ny form for utdanningstilbud for ungdom - ungdommen må bli sett. Uansett hvor du bor, skal du ha samme muligheten for utdanning. Bare på denne måten, kan

næringslivet få dekket sine behov for lokale fagfolk. Spesielt må vi ta tak i **utenforskap**. I Nordland er det 7000 ungdommer som fullfører VGS – og like mange som er utenfor. Disse må følges opp lokalt, de kan ikke sendes bort. Her må også næringslivet trø til og samarbeide med skolene – og dette gjelder først og fremst **yrkesfag**.

Fylkestinget vedtok i desember-20 en utdanningsstrategi for de neste 4 årene. Vi må ha en ny strategi klar når de fire årene er over – bare på den måten kan vi ha et godt tilbud klart til ungdommen i 2024. Veksten begynner her! Vi vet også at frafallet på VGS av elever som bor borte, er mye større enn for de som bor nært heime. Bærebjelken i skolepolitikken skal være at tilbudene gis der ungdommen bor. Flere desentraliserte tilbud er ønskelig, som det de har prøvd ut i Bodø – og det passer godt på Helgeland å prøve ut en slik modell, siden vi er såpass ugreit satt sammen geografisk. Nordland skal være et fylke som vet at utdanning lokalt, er ei god investering for framtida.

- B) Vi har fått Nesna opp og stå igjen, og de må fortsatt utforme nye konsept og skaffe seg flere bein å stå på hvis Campus Nesna skal bestå. Vi trenger høyere utdanning innen flere næringer, ikke bare skole og helse. Nesna må bli **best i verden på desentralisert utdanning**.

4. Ønsket fremtidsbilde

- A) VGS: Vi har hatt de samme løsningene for videregående utdanning siden 1960, i 60 år. Vi må få nye løsninger for de neste 60 åra. Vi må omstille oss, slik vi har gjort nå i «Korona-tida». Vi må ha en ny modell for yrkesfaglig utdanning, en modell som gjør valget lett for de ungdommene som ønsker yrkesfaglig utdanning – og som bidrar til at næringslivet får dekket sine behov. Det må jobbes fram en modell som kan være robust og møte den framtida som Nordland trenger. Vi skal mer enn gjerne komme med innspill og bidra.
- B) Også høyere utdanning må jobbe med nye modeller. Nesna må matche det næringslivet etterspør, i tillegg til å dekke det offentliges behov. Næringslivets behov må være styrende for nye løsninger og modeller, og her tenker vi mer «samskaping».

5. Ønsket etterlatt inntrykk

- A) VGS:
- Helgeland har gjort noe rett ift ungdommen, siden de velger å utdanne seg og arbeide i lokalmiljøet.
 - Utdanningstilbudet er godt og variert – det er utrolig hva de har fått til på Helgeland.
 - Sannelig har de et bredt og variert kulturtilbud.
 - Frivilligheten blomstrer – det er utrolig mange aktive lag og foreninger rundt om, og helt tydelig at kommunene satser på frivilligheta også
 - Kulturskolen er virkelig en flott bidragsyter og en magnet for ungene
 - Målet om samarbeid mellom det offentlige og private har fungert til det beste for å utdanne ungdom

B) Høyere utdanning:

- Nesna er endringsvillig, de evner å snu seg – se hva de har fått til!
- Nesna er konkurransedyktig, og det mest foretrukne lærestedet – de har stor søking
- Nesna har det beste miljøet og er endringsvillig ift samfunnslivet i regionen
- Nesna har de beste lærerne – og alle fullfører studiene

6. Tiltak

A) VGS: Vi ønsker oss en **utdanningspilot** på Helgeland. Denne må være politisk forankra i fylkesrådet i Nordland, og settes i gang og eies av administrasjonen i utdanningsetaten på fylket. Helgelandsrådet må drive politisk påvirkning, og spille inn forslag til en ny måte å drive utdanning på – dette bør være i alles interesse å få til. Næringslivet må involveres, for dette gjelder yrkesfag og det er viktig at næringslivet spiller inn sine behov og forslag til løsninger. Det er viktig å involvere en videregående skole ute i distriktet, der også rektor og lærere bidrar og er med på utforminga. Denne piloten skal være ferdig i 2023/2024, slik at vi kan trekke konklusjoner og forhåpentlig ha klar en ny strategi for hvordan vi vil utdanne ungdommen vår videre.

Tidsplan:

1. Overordnet plan til politisk behandling, sette ned gruppe(r) med ansvarlige for faglig innhold/styringsgruppe
2. Igangsetting av pilot – varighet
3. Evaluering/justering av pilot
4. Implementering – med tidsplan

Ellers: Vårt utvalg trenger støtte og hjelp til en rådgiver/konsulent med kompetanse på dette feltet, slik et par av de andre utvalgene har fått. Vi klarer ikke å nå målene uten hjelp, f.eks. til å utforme saksfremlegg – noe vi kan drive politikk på. Og så må vi ha hjelp fra Helgelandsrådet for å få operasjonalisert saken.

B) Høyere utdanning:

Helgelandsrådet må gjennom politisk påvirkning jobbe for at Nesna får «ei bredere vifte», og fortsetter å utvikle seg. Nesna må kort og godt bli mer stødig.

VID sin satsing i Sandnessjøen er bra, og vi må jobbe for å bevare den. Kommunene må ha incentiver/«goder», vise seg fram på beste måte, og legge til rette både for å rekruttere folk og for å få folk til å søke på høyere utdanning.

Saksfremlegg

Utvalg: Helgelandrådet
Møtedato: 25.11.22
Saksbehandler: Stig Sørra

Saknr.	Tittel
22/22	Eventuelt

Ingen innkomne saker

Forslag til vedtak

Vedtak
